

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European - Programul Operațional Capital Uman 2014 – 2020

Axa Prioritară 6: Educație și competențe / Operațiune compozită OS 6.5, 6.6. Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlu proiect: „Profesionalizarea carierei didactice - PROF”

Cod proiect: POCU/904/6/25/146587

Beneficiar: Ministerul Educației

Partener 2 - Universitatea Transilvania din Brașov

Perioada de implementare – 1 aprilie 2021 – 31 decembrie 2023

Livrabil

Activitatea A4.2

Model de activitate didactică pentru CDS – EDAM

Clasa: a XI-a

Titlu activitate: Bule informaționale și camere de ecou

Competență generală: 3. Analiza critic-reflexivă a informației și conținuturilor din domeniul media, accesate, căutate și stocate

Competență specifică: 3.1. Identificarea și accesarea surselor de încredere, verificând veridicitatea informațiilor

Relevant pentru (preponderent) Modulul 6. Internet și rețele sociale – Expunerea selectivă. Bulele informaționale și camerele de ecou

Motivația (de ce?): Războiul din Ucraina ocupă toate canalele de comunicare și este o prioritate în mass-media, dar este și o sursă de îngrijorare mai mare decât cea provocată de pandemia de Covid-19. La acest aspect contribuie doi factori majori: unul extern (expunerea la numeroase informații din mass-media) și unul intern (există multe școli și instituții în care sunt integrați elevi sau refugiați ucraineni).

Războaiele au constituit de-a lungul timpului și sursă de exprimare artistică, fie literară – scriindu-se romane care le surprind atrocitățile, fie plastică sau chiar muzicală. Se poate ridica întrebarea: „Elevii din Ucraina vor studia, peste 100 de ani, romane care vorbesc despre războiul de acum?” Ea poate fi completată cu o expresie a îngrijorării: „Dacă va mai exista Ucraina...”. Acesta poate fi punctul de plecare al unei discuții despre informațiile pe care le avem despre războiul din Ucraina și despre credibilitatea lor.

Rezultate așteptate:

- să dezvolte capacitatea de a analiza critic informația, utilizând metode și instrumente de verificare minuțioase;
- să deprindă tehnici de producere a unor mesaje clare, cu atenție la acuratețea discursului;
- să dobândească abilitatea de a deconstrui mesaje media;
- să se echipeze cu un bagaj necesar evitării capcanelor pe care le pot ascunde știrile;
- să crediteze arta ca sursă de formare a viziunii despre lume.

Descriere (cum?)

Inițial, prin brainstorming, se evocă mari războaie cunoscute, din Antichitate până în zilele noastre. În pasul următor, se ajunge la realitatea momentului.

Evocare

- În literatura de război (de exemplu Apostol Bologa din romanul Pădurea spânzuraților de Liviu Rebreanu) este adesea formulată convingerea că „trebuie să îți faci întotdeauna datoria”. De unde apare aceasta? Cu ce bagaj de informație confruntă realitatea frontului personajele pe care le cunoașteți (de exemplu Ștefan Gheorghidiu din romanul Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război de Camil Petrescu? De unde obținem informațiile despre războiul din Ucraina?
- Puteți exemplifica situații de transformare mentalitară, de la omul datoriei, la iubirea pentru toți oamenii din literatură? Dar de trecere de la egoism la altruism? Avem exemple de solidaritate umană cu poporul ucrainean?

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Realizarea/Constituirea sensului

1. Răspunsul la primele două întrebări din **Evocare** (documente/cărți de istorie) permite introducerea conceptelor de bulă informațională și cameră de ecou.
2. Se propune o discuție despre capacitatea unor scene din literatură (de exemplu discuțiile de la popota ofițerilor în romanele amintite) de a se opune constituirii bulei informaționale sau a camerei de ecou.
3. Elevilor li se cere să alcătuiască o listă cu motivele/ avantajele manipulării informației pentru autorul unui mesaj.
4. Într-o activitate în perechi, li se solicită elevilor să dea două exemple pe care le consideră ilustrative pentru manipularea informației, referitor la războiul din Ucraina.
5. După prezentarea exemplilor, se introduc distincțiile între informare greșită, dezinformare, manipularea informației.
6. Elevii vor decide unde se încadrează exemplele date anterior.
7. Se introduc conceptele de boți și troli.
8. Se actualizează informațiile despre distincția dintre fapte și opinii.
9. Se alcătuiște o listă de comportament vigilent și responsabil în mediul online.

Reflecție

Elevii vor primi următoarele sarcini de lucru.

Meditează la următoarele întrebări:

La ce pericole mă expun în mediul online? Este posibil/ probabil să devin o victimă a dezinformării sau a manipulării informației? Am instrumentele necesare pentru a mă proteja și pentru a îi ajuta pe alții să se protejeze? Ce știu și ce pot să fac în situația actuală?

Citește mărturisirea lui Amoz Oz și exprimă-ți opinia despre ea, într-o pagină de jurnal.

"Fanatismul începe acasă. Începe exact cu foarte răspândită dorință fierbinte de a face o rudă iubită să se schimbe, pentru binele ei. Începe cu dorința fierbinte de a se sacrifica pentru un vecin adorat; începe cu nevoia de a-i spune propriei odrasle "Trebuie să ajungi ca mine, nu ca maică-ta", sau "Trebuie să ajungi ca mine, nu ca taică-tău", sau "Te rog să ajungi altfel decât părinții tai". Sau, între soți, "Trebuie să te schimbi, să gândești ca mine, altfel căsnicia

noastră se duce de râpă ". De foarte multe ori începe cu nevoia de a trăi prin intermediul altcuiva. [...] În fiecare casă, în fiecare familie, în fiecare condiție umană există de fapt o relație între niște peninsule, și am face bine să ne amintim aceasta înaintea încercării să-i schimbăm pe ceilalți, să-i facem să se răsucescă, să-l punem pe cel de alături să se întoarcă spre noi, când el are nevoie, în realitate, să privească o vreme oceanul." (Amos Oz, Cum să lecuiești un fanatic)

ANEXE

Fake news și verificarea informației online

Fenomenul dezinformării și al știrilor false (*fake news*) este în continuă creștere, amplificat de polarizare politică, de rețelele de socializare, precum și de algoritmi și politici slabe de combatere a răspândirii informațiilor false. Mai jos găsiți câteva metode pentru a verifica veridicitatea și credibilitatea informației online (inclusiv despre războiul Rusiei împotriva Ucrainei) – scrisă, video, audio, fotografii etc. – și pentru a evita răspândirea știrilor false.

- 1. Informează-te din surse oficiale.** Asigură-te că publicația consultată aparține unei surse oficiale: instituție guvernamentală, organizație internațională, canal de știri național etc. Atenție: Wikipedia nu este o sursă oficială, astfel că informațiile care se regăsesc acolo trebuie verificate pentru a le asigura credibilitatea.
- 2. Verifică sursa informației și website-ul unde au fost publicate inițial.** Verifică secțiunea *Despre noi/ About Us* a site-ului pentru a analiza dacă publicația este credibilă.
- 3. Verifică autorul articolului/ publicației.** Caută informații privind specializarea și expertiza autorului vizavi de subiectul abordat. Este acesta în măsură să vorbească despre subiect? Informațiile pot fi găsite printr-o căutare pe Google, pe LinkedIn și/ sau pe site-ul unde articolul este postat.
- 4. Analizează data publicației.** Verifică dacă informația este încă relevantă, fiindcă foarte multe lucruri se schimbă cu trecerea timpului. Ca regulă generală, caută mereu articole și știri publicate cât mai recent.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

5. **Analizează URL-ul publicației.** Asigură-te că acesta corespunde cu numele publicației și că nu este un website „pirat”, care pretinde a aparține altei instituții sau publicații. De asemenea, majoritatea site-urilor cu reputație bună folosesc protocolul *https* în loc de *http*.
6. **Atenție la fenomenul „camerei de ecou” și al „Bulei informaționale”.** Evită să te informezi de pe rețele de socializare, să urmărești un număr restrâns de persoane care au aceleași opinii politice pentru a nu te închide într-un sistem ideologic și a te expune doar știrilor care îți confirmă opiniile. Caută activ surse care conțin o multitudine de perspective.
7. **Utilizează platforme și aplicații pentru verificarea informațiilor.** O listă neexhaustivă este disponibilă aici: <https://guides.stlcc.edu/fakenews/factchecking> (din păcate, disponibilă doar pentru conținut în limba engleză).

Elaborat,

Expert implementare curriculară cu abilități TIC

Horia Corcheș